

Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір

2. Ramin M. Nowzad ,«AMNESTY – Magazin der Menschenrechte», USA BOX AUS ZEMENT 2015, URL :<https://www.amnesty.ch/de/ueber-amnesty/publikationen/magazin-amnesty/2015-1/usa-box-aus-zement> (дата звернення: 17.11.2020)

3. Шевчук Сергей, Независимый аудитор, «Человек на цепи: жизнь в украинских тюрьмах» 2014 URL: http://n-auditor.com.ua/ru/component/na_archive/1088?view=material (дата звернення: 17.11.2020)

ОКРЕМІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТРУДЯЩИХ-МІГРАНТІВ

Костянтин Іскров

*кандидат юридичних наук, старший викладач
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

На найбільш ранніх стадіях розвитку людина як розумна істота пересувається, в порядку експерименту, на нові землі, реагуючи на загальне збільшення чисельності населення Землі і на виснаження природних ресурсів, необхідних для виживання. Створення національних держав стало найбільш важливою подією, що вплинула на мобільність та розподіл населення на Землі. Для підтримання певного рівня життя, етнічної та культурної цілісності й унікальності держави дійшли висновку щодо необхідності встановлення прикордонного контролю з метою обмеження напливу іноземців. Це почало розпочинатись на початку ХІХ сторіччя, наразі ці процеси набули значних масштабів і мають вже інший структурований підхід держав до прийняття і залучення на свої території певних "категорій" осіб. Цьому в першу чергу сприяла глобалізація, досягнення в галузі зв'язку та транспорті. Питанню міграції та правового статусу мігрантів присвячено достатньо міжнародних документів та наукових досліджень, проте у загальному підсумку стан осіб які прийняли для себе таке вольове рішення покинути будинок, рідних та територію своєї держави залишається не найкращим.

Мета дослідження – здійснити аналіз заходів захисту трудових прав мігрантів.

Дослідженням проблеми захисту прав мігрантів займались такі вчені та практики, як Шемшученко Ю., Чугуєвська М., Гнатюк Т., Микитаєв А., Дадаєв О., Хавронюк М. та ін.

З історичної точки зору міграція - явище досить давнє. Економічні заворушення, збройні, національні конфлікти, екологічні катастрофи та інші проблеми постійно змушують багатьох людей пересуватися по планеті. За підрахунками, багато мільйонів осіб щороку залишають свої країни. Під міграцією розуміється переміщення людей, як правило, пов'язане зі зміною місця проживання. Вона поділяється на

Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір

безповоротну (з остаточною зміною місця проживання), тимчасову (на тривалий час), а також, сезонну (на певний період року). Розрізняють зовнішні (за межами країни) та внутрішні (із села в місто тощо) види міграції. Зовнішні включають еміграцію та імміграцію. Еміграція – масове переселення з Батьківщини в іншу країну, тривале перебування за межами країни через переселення. Імміграція – це в'їзд іноземців до країни для довгострокового або постійного проживання [3].

Сьогодні найбільш визнаним міжнародним документом з визначення поняття трудового мігранта та основ його правового статусу і захисту є Конвенція Міжнародної організації праці «Про трудящих-мігрантів», яка переглянута у 1949 році.

Зокрема цією Конвенцією запроваджено, що кожний член Міжнародної організації праці який її ратифікував зобов'язаний надати мінімальні стандарти для працюючих мігрантів та запровадити у своїй державній політиці наступні кроки, зокрема: створити спеціальну службу з питань міграції, яка б сприяла, а не адмініструвала факти міграції та карала, створити умови для полегшення від'їзду, переїзду та прийому працівників – мігрантів. Забезпечення працівників – мігрантів та членів їх сімей потрібним медичним обслуговуванням. Кожна держава яка прийняла зобов'язання за цією Конвенцією повинна надати, без дискримінації за ознакою національності, раси, релігії або статі, іммігрантам, що законно перебувають на його територію, умови не менш сприятливі ніж ті, якими користуються його власні громадяни, а саме належну заробітну плату та соціальну допомогу, членство в профспілках, проживання, доступ до правосуддя.

Крім того, Конвенція зобов'язує держави, встановлювати наступні гарантії, зокрема, що працівник-мігрант, який був допущений до своєї країни на постійне місце проживання, та члени його сім'ї, яким дозволено супроводжувати або приєднатися до нього, не будуть вислані з країни походження або до країни, з якої вони емігрували, оскільки мігрант не може продовжувати свою роботу через хворобу або травму, отриману після його прибуття, крім тих випадків, коли зацікавлений працівник сам бажає цього [2].

Незважаючи на те, що такі мінімальні стандарти забезпечення та захисту прав трудового мігранта були розроблені та сформульовані у Конвенції у 1938 році, а згодом доповнені у 1949 році, у деяких країнах вони досі існують в меншому обсязі ніж передбачено Конвенцією, працюють неефективно, а інколи взагалі відсутні. Тому проблема не вирішується вже більше 100 років коли вперше на міжнародному рівні зазначили мінімальні гарантії для цієї категорії осіб.

Непередбачуваність, надзвичайність та складність завдань, що пов'язані із процесом міграції, вимагають скоординованих дій та співпраці між регіонами і державами. Організація Об'єднаних Націй відіграє активну роль у цій галузі, сприяючи розвитку діалогу, а також,

Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір

взаємодії між державами та регіонами та заохочуючи обмін досвідом та розбудову потенціалу у галузі співпраці.

Велика кількість мігрантів піддаються дискримінації через різні прояви експлуатації. Нелегальні іммігранти перебувають у особливо складному становищі [5].

Одним з останніх дієвих міжнародних документів з відповідним переліком заходів виконання яких дозволить більш предметно підійти до вирішення цієї проблеми є Нью-Йорська декларація про біженців та мігрантів 2018 року. Про неї зазначимо більш детально.

19 вересня 2016 року Генеральною Асамблеєю було прийнято низку зобов'язань під час першого в історії засідання, проведеного на високому рівні щодо питань біженців та мігрантів відносно їх захисту. Ці зобов'язання містяться в Нью-Йоркській декларації. Дана декларація про біженців та мігрантів виражає політичну волю світових лідерів рятувати життя, захищати права людини та розподіляти обов'язки по всьому світу. Світові лідери висловили думку про те, яким чином кожна країна забезпечить дотримання цих зобов'язань. Біженці-мігранти, ті, хто допомагає їм та їхнім країнам та громадам, отримують вигоду, якщо ці зобов'язання будуть виконані.

У Нью-Йоркській декларації перераховане широке коло зобов'язань як щодо теперішньої, так і майбутньої готовності світу, щодо вирішення майбутніх завдань [1]. Перелік зобов'язань (див. рис. 1).

Захищати права людини всіх біженців і мігрантів незалежно від їхнього статусу.
Забезпечити, щоб всі діти-біженці та діти-мігранти почали здобувати освіту протягом декількох місяців після прибуття в країну призначення.
Запобігати та припиняти сексуальне і гендерне насильство.
Надавати підтримку країнам, які здійснюють порятунок, прийом і розселення великої кількості біженців і мігрантів.
Працювати над ліквідацією практики утримання дітей під вартою з метою визначення їхнього міграційного статусу.
Рішуче засудити ксенофобію щодо біженців і мігрантів і підтримати глобальну кампанію по боротьбі з цим явищем.
Посилити надання гуманітарної допомоги і допомоги з метою розвитку найбільш залученим країнам, в тому числі за допомогою інноваційних багатосторонніх фінансових рішень, з метою повного усунення дефіциту фінансування.
Знайти нове житло для всіх біженців, що потребують розселення, і розширити можливості для переїзду біженців в інші країни, наприклад за допомогою програм мобільності робочої сили або освітніх програм.

Рис. 1. Перелік зобов'язань

Для України, як держави, що нажаль є «постачальником» трудових-мігрантів варто долучатись до «Нью-Йоркської» програми дій для можливості запобігати поширенню витоку працездатних людей

Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір

з території нашої держави. Ще одними, на наш погляд, важливими заходами захисту прав трудових мігрантів, якими є громадяни України запропоновані Чугуєвською М., яка зазначає, – «надзвичайно корисним може бути розширення мережі представництв та їхнього штату в місцях найбільшого напливу заробітчан, створення спеціальних приймальень, запровадження доступних і безкоштовних юридичних консультацій, ширшої системи інформування, з метою повернення на територію України. Йдеться не про формальне право на повернення на Батьківщину, яким користується будь-який громадянин України, а про створення певних умов для повернення, про зміну ситуації, яка спонукала до виїзду за кордон. Дії держави мають бути спрямовані передусім на те, аби українці дедалі рідше виїздили за кордон на заробітки, на захист прав громадян, які працюють за кордоном, на забезпечення сприятливіших можливостей їх працевлаштування у зарубіжних країнах, у разі з їхнього боку такої нагальної потреби, і заохочення повернення мігрантів на Батьківщину» [4].

Вважаємо, що проблема захисту прав трудових мігрантів та сприянню повернення їх до дому, у державу громадянами якої вони є, має бути присвячена подальша міжнародна практична робота, оскільки дисбаланс працюючих, кваліфікованих людей створює не тільки економічні проблеми для держав але й лежить в площині природних прав людини, які обмежуються не лише правом на працю та гідну її оплату але й мають у своєму переліку інші права людини які вона втрачає стаючи трудовим-мігрантом.

1. Міжнародний захист прав мігрантів. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/pkzrauserym-iashyfkhtuav-pkguarkhkv.

2. Конвенція про працівників-мігрантів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_159#Text.

3. Чугуєвська М. (2012). Проблемні аспекти правового регулювання працевлаштування громадян України за кордоном: навч. посіб. К.: Віче, № 24. 30 с.;

4. Блюк Н.В. Захист трудових прав українських мігрантів: навчально-науковий інститут права та психології НУ «Львівська політехніка». Л. С. 10-14;

5. Гнатюк Т. Правове забезпечення працівників-мігрантів на міжнародному та національному рівнях. К. Наукові записки. Випуск 29. С. 219-230.